

БУРГАСКИ ДЪРЖАВЕН УНИВЕРСИТЕТ
"Проф. д-р АСЕН ЗЛАТАРОВ"

УТВЪРДИЛ,

РЕКТОР:

/ ПРОФ. Д-Р С.СОТИРОВ/

СЧЕТОВОДНА ПОЛИТИКА
БУРГАСКИ ДЪРЖАВЕН УНИВЕРСИТЕТ
„ПРОФ. Д-Р АСЕН ЗЛАТАРОВ“

ЧАСТ ПЪРВА ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

I. Предназначение

1. Счетоводната политика представлява съвкупност от принципи, правила и процедури, възприети от Бургаски държавен университет „Проф. д-р Асен Златаров“ (наричан по-нататък „университета“) за отчитане на неговата дейност и за представяне на информацията в годишните финансови отчети.

2. Счетоводната политика ще се прилага последователно през съответните отчетни периоди.

3. Прилагането на счетоводната политика осигурява вярно и честно представяне на имущественото и финансово състояние на университета.

4. Изготвянето и прилагането на счетоводната политика е регламентирано от:

- ✓ Закон за счетоводството;
- ✓ Национални счетоводни стандарти, приети с ПМС № 37/2002г. и Указанията на Министерство на финансите, дадени с ДДС № 20/14.12.2004г. и ДДС № 14/30.12.2013г., за тяхното прилагане в отчетността на бюджетните предприятия;
- ✓ Сметкоплан за бюджетните организации /СБО/;
- ✓ Закон за публичните финанси и годишните закони за бюджета на Република България;
- ✓ Закон за висшето образование.

II. Структура и обща характеристика на Бургаски държавен университет „Проф. д-р Асен Златаров“

1. Бургаски държавен университет „Проф. д-р Асен Златаров“ е висше училище с дългогодишна история и традиции, наследил и обединил всички държавни структури на учебни заведения над средно образование в бургаски регион. Създаден от началото на учебната 1963/64г. като Химикотехнологически институт, в който се подготвят кадри за химическата промишленост и нефтопреработването (ДВ бр.83/1962г.), днес той е единственото държавно висше училище на територията на Бургаска област. Той има пет факултета: Технически, Природен, Факултет по обществени науки, Факултет по медицина и Факултет по обществено здраве и здравни грижи; три колежа: Технически, Медицински и Колеж по туризъм и два департамента: Департамент за квалификация и професионално развитие на педагогически специалисти и департамент за езиково и подготвително обучение. Основно структурно звено в университета е и Научноизследователски институт с десет лаборатории. Отделно от тези основни структурни звена в Университета има обслужващи звена: центрове и комплекси: „Учебно-производствен комплекс“, „Библиотечно-информационен комплекс“, „Университетски компютърен и комуникационен център“, „Кариерен център“ и „Център по качеството“, както дирекции и отдели, обезпечаващи цялостната учебна и научна дейност.

2. За целите на законодателството на Република България, Бургаски държавен университет „Проф. д-р Асен Златаров“ е юридическо лице с ЕИК по БУЛСТАТ: 000044541, със самостоятелен бюджет и осъществява дейността си в съответствие с изискванията на чл.6 от Закона за висшето образование. На основание чл. 11 ал.(9) от Закона за публичните финанси, ректорът на университета е второстепенен разпоредител с бюджет към Министерството на образованието и науката. Към университета няма разпоредители от по-ниска степен. Бургаски държавен университет „Проф. д-р Асен Златаров“ е регистриран по Закона за ДДС с ИН по ДДС: BG 000044541 от 01.04.1997г.

3. Счетоводното отчитане на дейността на Университета се извършва в две отделни, но свързани счетоводни единици: учебна и научноизследователска. Формата на организация на счетоводството е децентрализирана на функционален принцип, следваща общата

организационна структура. Отчетени са различията в характера на обектите на отчитане, обема на обработваната информация и източниците на финансиране. Към момента тя съответства в максимална степен на управленската структура като се разграничава с права и отговорности за дейностите си.

III. Принципи, върху които се изгражда счетоводната политика

1. Университетът осъществява финансово-счетоводната си дейност в съответствие с изискванията на Закона за счетоводството и свързаната с това нормативна уредба. При изграждането и поддържането на счетоводната система университетът осигурява:

- всеобхватно хронологично регистриране на счетоводните операции;
- получаване на аналитична и обобщена информация по счетоводен път, представяща най-точно и по най-подходящ начин годишните финансови отчети на организацията;
- междинно и годишно приключване на счетоводните регистри;
- изменения в извършените счетоводни записвания чрез съставяне на коригиращи счетоводни статии;
- прилагане на утвърдения от Университета индивидуален сметкоплан;
- прилагане на утвърдена от ректора счетоводна политика.

Всеки отчетен период се третира счетоводно сам за себе си независимо от обективната му връзка с предходния и със следващия отчетен период, като данните на финансовия отчет в началото на текущия период трябва да съвпадат с данните в края на предходния отчетен период.

Във връзка с въвеждането от 01.01.2026г. на еврото в Република България като официална парична единица да се извърши преизчисляване на началните салда по счетоводни сметки, съгласно указанията дадени в ДДС 9/27.11.2025г. на Министерство на финансите.

2. Промени във възприетата счетоводна политика се допускат поради промени в закон, счетоводните стандарти, ако е преценено, че промяната ще доведе до по-подходящо представяне на събитията или сделките във финансовите отчети на предприятието.

Не се третира като промяна на счетоводната политика:

- приемането на счетоводна политика за събития и сделки, които се различават по същество от случилите се преди това събития или сделки;
- приемането на нова счетоводна политика за събития и сделки, които не са се случвали преди това или са били незначителни.

3. На основание чл.5а от Закона за счетоводството, бюджетните предприятия осъществяват счетоводството си в съответствие с изискванията на глава петнадесета от Закона за публичните финанси. Съгласно чл.23, ал.5 от Закона за счетоводството, „Бюджетните предприятия изготвят и представят годишните си финансови отчети в съответствие с изискванията на чл.166, ал.1 от Закона за публичните финанси.“ Съгласно чл.26, ал.7 от Закона за счетоводство, формата, структурата и съдържанието на годишните и междинните финансови отчети на бюджетните предприятия се определят от министъра на финансите, съгласно чл.166, ал.2 от Закона за публичните финанси.

4. Текущото счетоводно отчитане се организира по утвърден от ректора на университета Индивидуален сметкоплан и указанията дадени от Министерство на финансите с ДДС № 14/2013г. и ДДС № 20/2004г., съобразявайки се с основните изисквания в счетоводната методология като: законосъобразност и целесъобразност на разходваните средства, контрол върху правилното използване, съхранение и разходване на паричните средства и стоково – материални ценности, предварителен контрол преди поемане на задължение и извършване на разход, документиране на счетоводните операции в момента на възникването им, хронологична регистрация и систематизиране на счетоводните записвания, синтетично и аналитично счетоводно отчитане, спазване на взаимовръзките и зависимостите между счетоводните сметки и параграфите на Единната бюджетна класификация /ЕБК/, осигуряване на навременна,

вярна и точна информация за стопанските процеси и за съставяне на периодичните и годишни касови и финансови отчети.

ЧАСТ ВТОРА

ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА

1. Индивидуален сметкоплан

Индивидуалният сметкоплан на университета е разработен на база утвърдения, в съответствие с разпоредбите на чл.164, ал. 1 от Закона за публичните финанси, Сметкоплан на бюджетните организации(СБО) и дадените указания с ДДС № 14/2013г. и ДДС № 20/2004 г. на Министерство на финансите.

Аналитичната отчетност към всяка сметка е разработена до 5 нива, в зависимост от характера ѝ и необходимостта от наблюдението на приходите, разходите, разчетите, трансферите и финансирането, и е ориентирана в последно ниво по параграфите на ЕБК, за нуждите на касовото отчитане.

Задбалансовите активи и пасиви се отчитат чрез използване на задбалансови сметки от раздел 9 на сметкоплана.

Така изграденият индивидуален сметкоплан на университета осигурява необходимата информация за отчитане на дейността в съответствие с параграфите на ЕБК, за целите на изготвянето и анализа на касовото изпълнение на бюджета, сметките за средства от Европейския съюз, чуждите средства и връзката им с годишния финансов отчет.

2. Счетоводна отчетност

В университета се прилага метода на двустранните счетоводни записвания на основата на документална обоснованост на стопанските операции. Съставянето и движението на счетоводните документи се извършва в съответствие с Плана за документооборота на счетоводните документи.

Счетоводството във Финансово- счетоводния отдел на Бургаски държавен университет „Проф. д-р Асен Златаров” е организирано на функционален признак в два отдела: учебна дейност и научно-изследователска дейност. И в двете счетоводства се използва ПП Кonto, ПП ОМЕКС-ЗАПЛАТИ и ПП ОМЕКС-ХОНОРАРИ.

За отчитане движението на дълготрайните активи и амортизациите на ДМА се използва ПП Кonto 6, модул „ДА“.

За отчитане на стоките и материалните запаси се използва ПП Кonto dTrade 7.

За отчитане на задбалансовите активи се използва ПП Кonto 6-модул „ДМА“.

При изготвянето на Годишния финансов отчет на университета, данните от двете счетоводства се обединяват.

Счетоводната отчетност в университета се осъществява в две основни насоки– отчетност на касова основа и отчетност на начислена основа.

2.1. Отчетността на касова основа се изготвя въз основа и в съответствие с Единната бюджетна класификация и обхваща единствено паричните потоци и наличности за бюджетната година.

2.2. Счетоводната отчетност се изготвя въз основа и в съответствие със Сметкоплана на бюджетните организации и индивидуалния сметкоплан на университета.

ЧАСТ ТРЕТА

СОБСТВЕН КАПИТАЛ, АКТИВИ И ПАСИВИ, ПРИХОДИ И РАЗХОДИ, ТРАНСФЕРИ

Въз основа на структурата на публичните финанси, регламентирана в Закона за публичните финанси и Указанията на МФ по прилагане на СБО, отчетността се организира в

три обособени отчетни групи - “БЮДЖЕТ”, “Сметки за средства от Европейския съюз” („СЕС”) и “Други сметки и дейности”(„ДСД”). В обхвата на групата “БЮДЖЕТ” се включват активите, пасивите, приходите и разходите, произтичащи, свързани или обслужващи бюджетната дейност на университета. Групата “Сметки за средства от Европейския съюз” обхваща отчитането на дейностите финансирани със средства от ЕС и други международни програми и договори. В групата “Други сметки и дейности” подлежат на включване всички отчетни позиции, които не са обхванати от горните групи, като операциите и наличностите по сметките за чужди средства, капитализация на дълготрайни материални активи, изписани на разход в групи „БЮДЖЕТ” и „СЕС” при придобиването им и други позиции, определени от МФ.

I. Собствен капитал

1. Сметките за собствен капитал са обособени в четири групи. Сметките в групи 10, 11 и 12 отчитат състоянието и измененията в нетните активи на университета в три главни направления:

- 1.1. разполагам капитал – група 10;
- 1.2. акумулирано изменение на нетните активи- група 11;
- 1.3. изменение на нетните активи за периода- група 12.

Не се допуска директно отнасяне на какъвто и да било приход или разход, нереализирани и реализирани курсови разлики, прираст или загуби, преоценки, корекция на грешки и др. към който и да е елемент на собствения капитал (сметките от групи 10-12). Единствено изключение представлява периодичното приключване на сметка 4500. Всички операции и събития, които имат ефект върху нетните активи, се отчитат чрез съответните сметки от раздели 6 и 7.

II. Активи и пасиви

1. Дълготрайни материални активи

Дълготрайните материални активи (ДМА) са установими нефинансови ресурси, придобити и притежавани от университета, които:

- имат натурално-веществена форма;
- се използват при осъществяване дейността на университета;
- се очаква да бъдат използвани през повече от един отчетен период;
- стойността им е и / или над 1000 евро.

Университетът възприема 1000 /хиляда/ евро /без ДДС/ за стойностен праг на същественост, под който съответните активи, независимо, че могат да се използват дългосрочно, се отчитат като текущ разход при предаването им в употреба и се завеждат аналитично по задбалансова сметка 9909 - Други активи в употреба, изписани като разход.

За целите на определянето на прага на същественост не се взема предвид данък добавена стойност и други данъци.

1.1. Признаване на ДМА

Дълготрайни материални активи, които се състоят от разграничими съставни части, които могат да се използват сравнително самостоятелно или могат да бъдат премествани като част от един актив в друг, и отговарят поотделно на критериите за дълготраен актив, се разделят на своите съставни части и всяка от тях се завежда и третира като самостоятелен актив.

Компютърните конфигурации(компютър, монитор, клавиатура, мишка и др.), когато стойността на цялата конфигурация е над 500 евро, се завеждат като ДМА, независимо, че отделните съставни елементи са под прага на същественост. В тези случаи като ДМА се завеждат монитора и компютъра, а стойността на мишката и клавиатурата се включват в стойността на компютъра. При последваща подмяна на компонентите, които са несъществени елементи(клавиатура, колони, прилежащи кабели и мишка), не се променя стойността на вече признатия актив, а стойността на новозакупените клавиатура и мишка се изписват на разход.

Компютърни(комуникационни) мрежи и други подобни свързани съвкупности от активи за отчетни цели могат да се разглеждат и отчитат като един цял актив или ако е по-подходящо като отделни сборни блокове(сектори) на активи, независимо, че тази съвкупност се състои от елементи, които иначе би следвало да се признаят като отделни активи. При това положение, след първоначалното изграждане, мрежата (или съответния обособен блок от нея) може да се заведе като отделен актив по цена на придобиване, формирана от стойността на отделните компоненти. Последващите разходи за текуща подмяна на отделни компоненти се отчитат като текущи разходи, независимо от стойността на отделния компонент и не влияят на отчетната стойност на така признатия актив. Стойността на този актив се променя като цяло, в случаите на съществени основен ремонт, реконструкция и модернизация, както и при редукция на съществена част от елементите. Евентуални последващи преоценки и обезценки се прилагат спрямо целия актив, а не поединично за отделните компоненти.

1.1.1 Капитализация (балансово признаване) на ДМА, отчитани до сега задбалансово: Отменя се подходът на задбалансово отчитане на ДМА, попадащи в обхвата на т. 16.3 от указание на МФ ДДС № 20/2004г. За тези активи се въвежда отчитане чрез използването на сметки от група 22 в отчетна група(стопанска област) „ДСД” и сметка 7609 „Коректив за капитализирани активи в отчетна група(стопанска област) „Други сметки и дейности”. Запазва се досегашният подход на изписване на разход на тези активи при тяхното придобиване в отчетни групи(стопански области) „БЮДЖЕТ” и „СЕС” съгласно т. 19 от ДДС № 14/2013г.

Въвежда се отчитане на прилежащите към сгради и съоръжения земи чрез сметка 2010 „Прилежащи към сгради и съоръжения земи”. По сметка 2010 се отчитат само земите, прилежащи към активи, които подлежат на отчитане по сметките от гр. 20 в отчетна група „БЮДЖЕТ”. За земите, прилежащи към активи от гр. 22, се използва сметка 2201 в отчетна група „ДСД”. Земите, които са възложени за стопанисване и управление на университета, са прилежащи земи към сградите: на територията на кампуса на адрес: ул.“Яким Якимов“ №1 и земята в ПАРК ЕЗЕРО, върху която е сградата на Колежа по туризъм и хотел-ресторанта.

За преходните процедури се прилага раздел XV от ДДС 14/2013г.

1.1.2. На основание чл.23 от ДДС 8/2014г., картините на територията на Факултета по обществени науки са заведени в с-ка 2203 „Активи с историческа и художествена стойност“ , независимо от стойността им.

1.2. Оценка на ДМА

1.2.1. Първоначалната оценка на всеки дълготраен материален актив на университета е по цена на придобиване, която е покупната цена (фактурната стойност, включително мита и невъзстановими данъци) и всички преки разходи по придобиването на актива.

1.2.2. При замяна, безвъзмездна сделка, дарение или установен излишък при инвентаризация, активите се отчитат по справедлива стойност.

1.2.3. С последващите разходи, свързани с отделен дълготраен актив, се коригира балансовата стойност на актива, когато се увеличава икономическата изгода от използването му. Такива разходи са:

а) изменение на отделния актив и извършване на трайни подобрения в него, за да се удължи полезния срок на годност или да се увеличи производителността му;

б) подмяна, при доказана необходимост, на резервни части, детайли и / или агрегати, за постигне на значително подобряване на експлоатацията на използвания ДМА;

в) икономически по-изгодна промяна във функционалното предназначение на актива.

Стойността на актива не се променя при текуща подмяна на негови компоненти, които не са разграничим ДМА и не са част от извършвани основен ремонт и трайни подобрения.

При подмяна на отделни компоненти – неразграничими ДМА или материали, които са част от съществена реконструкция, модернизация или основен ремонт, се променя стойността на ДМА.

Стойността на сградите не се увеличава със стойността на инсталираните в тях

ДМА, когато тези активи са разграничими, отговарят на определението за дълготраен материален актив и могат да съществуват и да се подменят самостоятелно, без с това да нарушават конструкцията на сградата.

Разходите за подобрения и основен ремонт на задбалансовите активи се изписват на разход.

Придобиването на ДМА, основен и текущ ремонт по стопански начин, се отчита по реда на раздел IV от ДДС 20/2004 г.

1.2.4. След първоначалното му признаване, всеки отделен актив се отчита по цена на придобиване, намалена с начислените амортизации и натрупаната загуба от обезценка (т.7.1 от НСС 16).

Университетът извършва преглед за обезценка на ДМА веднъж на две години. При промяна на нормативните изисквания или съгласно указания на Министерство на финансите, обезценката може да се извършва и за по-кратки срокове.

При прегледа на ДМА се съпоставя балансовата им стойност с текущата възстановима стойност т.е. справедливата им стойност, като за нейна индикация може да се ползва пазарна цена или експертна оценка на разходи за придобиване на сходен актив. В случай, че е налице траен спад в цените на актива, се отчита обезценка, при което балансовата стойност се коригира до размера на текущата възстановима стойност чрез използването на сметка **7801**“Преценка на нефинансови дълготрайни активи“от СБО.

Дт с/ка 7801/Кт с/ка от раздел 2-с разликата между балансовата стойност и текущата възстановима стойност.

Преценките (намаление или увеличение на стойността на ДМА) се извършват по решение на ректор/зам.ректор. В този случай се допуска използването на алтернативния подход за отчитане на дълготрайния актив: след първоначалното признаване всеки отделен ДМА трябва да се отчита по преоценена стойност към датата на преоценката, намалена с начислените амортизации и последващата натрупана загуба от обезценка (т.7.2 от НСС 16).

Преоценката следва да се отчита по съответните сметки от **група 78** на СБО (т.16.2 от ДДС№ 20 от 2004г.).Извършената корекция се осчетоводява като преценка по **сметка 7801**“Преценка на нефинансови дълготрайни активи“, съставят се следните **счетоводни статии:**

При надоценка на ДМА:

Дт с/ки от раздел 2 Сметки за дълготрайни материални и нематериални активи

Кт с/ка 7801 Преценка на нефинансови дълготрайни активи

При подоценка на ДМА:

Дт с/ка 7801 Преценка на нефинансови дълготрайни активи

Кт с/ка от раздел 2 Сметки за дълготрайни материални и нематериални активи.

1.3. Отписване на ДМА

1.3.1. Дълготраен материален актив се отписва от баланса при продажба, или когато активът окончателно бъде изведен от употреба.

1.3.2. В сроковете за извършване на годишните инвентаризации се изготвят описи на неработещите и неизползваеми ДМА, които се обезценяват и завеждат задбалансово по балансова стойност.

1.3.3. Оценка се прави на негодни и бракувани активи преди тяхната продажба. Същата се извършва от лицензиран оценител.

1.4. На основание указания на Министерство на финансите –ДДС № 05/30.09.2016г. за Начисляване на амортизации на нефинансови дълготрайни активи от бюджетните организации, считано от 01.01.2017г. бе разработено ново приложение към Счетоводната политика на университета: Начисляване на амортизации на нефинансови дълготрайни активи в отчетността на Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ гр. Бургас./приложение 4/.

1.5. Придобиването, управлението и разпореждането с имоти и движими вещи – държавна собственост, се извършва по реда и при условията на Закона за държавната собственост. Продажба на движими вещи се извършва със заповед на ректора, по реда на

Наредба № 7/14.11.1997 г. за продажба на движими вещи – частна държавна собственост. Отчитането на получените за безвъзмездно временно ползване и предоставените за безвъзмездно ползване ДМА се отчитат съгласно т. 16.12, 16.13 и 16.14 от ДДС 20/2004 г.

1.6. За отчитането на установени липси:

1.6.1. Без вина на МОЛ, по отчетната стойност

Дебит сметка 6992 Липси и брак на дълготрайни активи

Кредит сметки група 20 Дълготрайни материални активи

1.6.2. Липси, за които носи вина МОЛ

При установени липси на ДМА по вина на МОЛ, вземането се записва по справедлива или по отчетна цена - задължително по по-високата от двете. В допълнение на горната операция се взема и следната операция:

Дебит сметка 4213 Вземания от работници, служители и друг персонал

Кредит сметка 7198 Приходи от неустойки, начети и обезщетения

При събиране на вземането по липсата, сметка 4213 се приключва, както следва:

Дебит сметки група 50 Парични средства

Кредит сметка 4213 Вземания от работници, служители и друг персонал

1.6.3. При наличие на кражби с неустановен извършител се взема операцията както при липси и брак, а евентуалното вземане се отразява задбалансово като условно вземане от други дебитори / сметка 9289 /.

Дебит сметка 9289 Други дебитори по условни вземания

Кредит сметка 9981 Кореспондираща сметка за задбалансови активи

При възникване на обстоятелства, даващи достатъчно надеждни основания, че конкретен размер на вземането може да се реализира (установен извършител, наличие на реална възможност за плащане или прихващане с насрещно задължение на предприятието и др.) съответната част се отписва от задбалансовата сметка и се завежда балансово.

1.7. Осчетоводяването на разходите и приходите от ликвидация на ДМА се подчиняват на общите правила за отчитане и приключване на сметките за приходи и разходи. Разходите се отразяват в сметките от група 60, а приходите в сметките от група 71.

- осчетоводяване на получени парични приходи от предадени за вторични суровини бракувани ДМА

Дебит сметка 5011 Касови наличности в лева

Кредит сметки 714 Приходи от продажби на дълготрайни активи

При получаване на полезен отпадък от разкомплектоване – възли, агрегати, те се заприходяват по справедлива /пазарна/ стойност в сметки от група 30 срещу дебитиране на сметка 7993 Увеличение на МЗ от други събития.

При продажба на тези материали, приходите се отразяват по кредита на сметка 7112 Приходи от продажби на материали. Материалите се отписват срещу дебитиране на сметка 6112 Отчетна стойност на продадени материали.

1.8. Осчетоводяване на констатирани излишъци на ДМА: Дебит сметки от група 20 Дълготрайни материални активи

Кредит сметка 7992 Излишъци установени при инвентаризация

Активите се записват по пазарни цени. Пазарните цени се документират с бюлетини на стоковите борси, с оферти, експертни оценки и други.

1.9. Всички замени на ДМА с други активи се отчитат като придобиване на активи и постъпления от продажба на ДМА, чрез използването на съответните сметки от подгрупи 614 и 714 (т. 16.17 от ДДС № 20/2004г.). Когато е налице очевидно неравностойна замяна на активи между бюджетно предприятие и небюджетно предприятие или физическо лице, съответната разлика под/над справедливата стойност на заменяния актив се отчита като капиталов/текущ трансфер в натура по сметките от групи 64 или 74. (т.16.2 от ДДС № 20/2004г.)

1.10. Когато даден актив, класифициран като материален запас започне да се използва като ДМА, този актив се отписва от съответната сметка за материални запаси и се завежда по

съответната сметка от група 20 от СБП по отчетна стойност.

2. Нематериални дълготрайни активи

2.1. Нематериалните активи са установими нефинансови ресурси, придобити и контролирани от университета, които:

- нямат натурално-веществена форма, въпреки че могат да се съдържат във физическа субстанция или носителят им може да има такава;
- имат съществено значение при употребата им;
- от използването им се очаква икономическа изгода;

Нематериалните дълготрайни активи (НДА) могат да бъдат програмни продукти, патенти, лицензи и други.

2.2. Програмните продукти се признават балансово, като нематериален дълготраен актив, независимо от стойността за която са придобити и в съответствие с разяснение на Министерство на финансите дадено с писмо № 91-00-75/11.02.2014г. по сметка 2101 „Програмни продукти и лицензи за програмни продукти“. По отношение на патенти, лицензионни права и други НДА, които имат срок се завеждат по сметка 2102 „Патенти, лицензи, концесионни права, фирмени и търговски марки и др.“ и след изтичането му се изписват на разход. НДА, които попадат под стойностния праг на същественост, с изключение на програмните продукти, се изписват на разход към момента на тяхното придобиване.

2.3. Първоначално НДА се оценяват по цена на придобиване, която включва покупната цена (включително мита и невъзстановими данъци) и всички преки разходи за подготовка на актива за използването му по предназначение. Същите се отчитат в съответствие с изискванията на т. 38 от ДДС № 20/2004 г. При последващо договаряне на правата за ползване на програмния продукт, същите се отчитат като текущи разходи за поддръжка на софтуер (т. 38.2.5 от ДДС № 20/2004 г.).

2.4. Обезценката се извършва веднъж на две години.

3. Стоково-материални запаси

3.1. Отчитането на СМЗ се извършва в съответствие с разпоредбите на т. 2 от ДДС 20/2004 г. на Министерство на финансите. Класифицирането на стоково-материалните запаси се извършва съобразно заложената в СБП и формата на баланса за бюджетните предприятия класификация на материалните запаси. По отношение на материалните запаси от подгрупа 302 в СБО е предвидено да се прилага само една сметка 3020, като за специфичния преходен период и свързаните с него процедури се прилага т. 119 от ДДС № 14/2013г. В индивидуалния сметкоплан на университета е заложена структура от подсметки към сметка 3020. Сметките за стоково-материални запаси се водят с данни в натура и отчетна стойност.

3.2. При придобиване стоково - материалните запаси се оценяват по историческа цена - цената на придобиване, себестойността или справедливата цена.

3.2.1. Цената на придобиване включва всички разходи по закупуването и доставката на актива: покупна цена вносните мита и такси, невъзстановимите данъци и акцизи, разходите по доставката – превоз, товаро-разтоварни операции и др. разходи, които допринасят за привеждането на актива в готов за ползване вид.

3.2.2. Справедлива стойност или нетна реализируема стойност - предполагаемата продажна цена, като оценка на придобития краткотраен материален актив се използва в следните случаи:

- При оценка в края на годината на наличните краткотрайни материални активи, ако тя е по-ниска от тази, по която се отчитат до момента.
- При намерени при инвентаризация материални запаси.
- При безвъзмездно получаване. Безвъзмездно предоставяните от университета материални запаси на физически лица и небюджетни предприятия, се отчитат по реда на т.2.9 от ДДС № 20/2004.

3.3. Материалните запаси вложени в употреба, се изписват на разход по средно претеглена стойност. За целите на контрола и отчетността по материално-отговорни лица, изписаните на разход активи се отразяват задбалансово по 9909 “Други активи в употреба,

изписани като разход”, при отчетна стойност над 100 евро За активите, които намират приложение повече от един отчетен период и са на стойност под 100 евро се води извън счетоводна статистика само количествено – без стойност.

3.4. Бракуването на негодни, морално остарели материални запаси се извършва съгласно Вътрешните правила за инвентаризация и бракуване, по предложение на инвентаризационните комисии, материално-отговорните лица или ръководителите на звена с предложение за начина на ликвидиране, наличие на вина и др.

3.5. Отчитането на липсите на материалните запаси и другите активи се извършва аналогично на отчитането на установени липси на ДМА.

4. Отчитане на разчетите

Във връзка със Закона за публичните финанси (ЗПФ), както и поради въвеждането на допълнителния класификационен разрез на финансовите активи и пасиви (разграничението между „приходно-разходни” и „финансиращи” позиции), съществено е променена структурата от сметки за разчети, трансфери и други взаимоотношения между бюджетните организации.

В съответните сметки от групи 45, 46, 75, 76, подгрупи 690 и 790, както и в други сметки от СБО, последователно е заложено класифицирането на бюджетните организации, в зависимост от принадлежността им към съответния подсектор на сектор „Държавно управление” съгласно Европейската система от национални и регионални сметки(ESA), както следва:

а) подсектор „Централно управление” - тук се включват всички разпоредители с бюджет по държавния бюджет, към които се отнася и университета.

б) подсектор „Местно управление”

в) подсектор „Социалноосигурителни фондове”

Принадлежността на бюджетна организация към даден подсектор е заложена чрез групирането на кодовете на бюджетните организации от раздел VII на ЕБК за 2014 г. в съответствие със заложената в ЗПФ структура на КФП и обхвата на подсекторите „Централно управление”, „Местно управление” и „Социалноосигурителни фондове” съгласно ESA.

Предвидена е нова подгрупа 469, по която ще се отчитат разчетите между бюджетни организации за временни депозити и гаранции (независимо дали тези операции се извършват чрез банковите сметки за чужди средства). Подлежащите на отчитане по тези сметки суми по своя характер са сходни на тези, отчитани по сметки от подгрупа 483.

За отчитане на вътрешните разчети между отделни отчетни групи (стопански области) в рамките на първостепенния разпоредител с бюджет подгрупа 450 е допълнена със сметка 4502 „Вътрешни разчети между бюджет и сметки за чужди средства”. Аналогично, за прехвърляне на активи и пасиви между отделни отчетни групи(стопански области) в рамките на първостепенния разпоредител с бюджет е създадена сметка 7609 „Коректив за капитализирани активи в отчетна група „Други сметки и дейности”.

4.1. Вземанията и задълженията се оценяват по стойността при тяхното възникване.

4.2. Просрочените вземания и задължения се осчетоводяват задбалансово по сметки от групи 991 и 992 по отчетната им стойност към 31 декември на съответната година, без да се вземат свързаните с тях корективи (провизии за вземания и др.).

- Просрочени се считат вземанията от страната, за които се начисляват лихви за просрочие, съгласно договорните условия - с изтекъл срок на погасяване от длъжниците над 30 календарни дни.
- Вземанията от чужбина се третираят съгласно сроковете, упоменати в договора.
- Просрочени вземания с изтекъл срок за погасяване над 90 календарни дни се считат за трудносъбираеми и се провизират с 20 на сто от сумата на вземанията.
- Просрочени вземания с изтекъл срок за погасяване над 180 календарни дни се считат за несъбираеми и се провизират с 50 на сто от сумата на вземанията.
- Просрочени вземания от физически лица без наличие на договорни отношения, /студентски наеми/, се класифицират като несъбираеми и се провизират в размер 50 на сто при изтичане на 180 дни от прекратяване на заповедта за настъпяване в студентски общежития
- Разходите за провизии се отразяват по счетоводни сметки на всеки три месеца.

4.3. Във връзка с данъчното облагане по Закона за данък върху добавената стойност (ЗДДС), лихвите и неустойките се разделят на такива с обезщетителен(компенсаторен) или със санкционен характер. Тези които са договорирани и компенсират неизпълнение по договора имат обезщетителен характер и не се облагат с данък върху добавената стойност (ДДС). Всички допълнително присъдени лихви и неустойки по издаден изпълнителен лист имат санкционен характер и подлежат на данъчно облагане по ЗДДС.

4.4. За отчитане на съдебните вземания и вземанията по издаден изпълнителен лист се взимат следните счетоводни операции:

4.4.1. Съдебно вземане по искова молба

Дебит сметка 4887 Други дебитори – съдебни вземания по иск

Кредит сметка 7198 Приходи от неустойки, начети и обезщетения – ст-ст с вкл. ДДС

Кредит сметка 7277 Лихви за проср. вземания от м.лица

4.4.2. Присъдено вземане с издаден изпълнителен лист

При разлика между начисленото вземане по съдебен иск и издадения изпълнителен лист се взима допълнителна операция:

а) за увеличаване на начисленото вземане

Дебит сметка 4887 Други дебитори - съдебни вземания по иск

Кредит сметка 7198 Приходи от неустойки, начети и обезщетения

Кредит сметка 7277 Лихви за просрочени вземания от местни лица

б) за намаляване на начисленото вземане

Дебит сметка 7198 Приходи от неустойки, начети и обезщетения

Дебит сметка 7277 Лихви за проср. вземания от м.лица

Кредит сметка 4887 Други дебитори- съдебни вземания по иск

в) за отнасяне на откоригираното вземане

Дебит сметка 4887 Други дебитори – присъдени вземания по изпълнителен лист

Кредит сметка 4887 Други дебитори- съдебни вземания по иск

4.4.3. Начисляване на ДДС с протокол – при издаване на изпълнителен лист се начислява включения в общата стойност на вземането данък върху добавената стойност.

Дебит сметка 7198 Приходи от неустойки, начети и обезщетения

Кредит сметка 4511/12 ДДС върху продажби

4.4.4. Начисляване на допълнително присъдени лихви и неустойки по изпълнителен лист

Дебит сметка 4887/15 Други дебитори- присъдени вземания по изпълнителен лист

Кредит сметка 7198 Приходи от неустойки, начети и обезщетения

Кредит сметка 7277 Лихви за проср. вземания от м.лица

Кредит сметка 4511/12 ДДС върху продажби – ДДС върху лихви и неустойки със санкционен характер.

4.5. При инвентаризиране на вземанията се прави преглед и предварителна оценка на събираемостта на вземанията, по стойността на тяхното възникване. На провизиране и обезценка подлежат оценените и класифицирани вземания относно тяхната събираемост, съобразно изискванията на т. 36.2 от ДДС № 20/2004 г. на Министерство на финансите, въз основа на становище от юристите, с прогноза за събираемостта на вземанията и класифицирането им като събираеми, трудносъбираеми или несъбираеми.

При установяване на изтекла „абсолютна давност” (десет години), вземането се отписва от баланса. При установяване от Търговския регистър на Агенцията по вписванията, че клиента е заличен в резултат на завършило производство по несъстоятелност или ликвидация, вземането се отписва от баланса.

4.6. За отчитане на задължения по издаден изпълнителен лист се взимат следните счетоводни операции:

4.6.1. За начисляване на главницата

Дебит сметка 6095 Разходи за глоби и неустойки в страната

Кредит сметка 4897 Задължения към други кредитори – местни лица

4.6.2. За начисляване на лихвите

Дебит сметка 6271 Лихви за просрочени задължения към местни лица

Кредит сметка 4877 Начислени лихви върху др. задължения към м. лица

4.6.3. За начисляване на съдебните разноски

Дебит сметка 6063 Разходи за съдебни такси и разноски в страната

Кредит сметка 4897 Задължения към други кредитори – местни лица

4.7. Разчетите с персонала за възстановяване разхода над определения със заповед на ректора, лимит за мобилни разговори, се отчитат чрез удръжка по ведомост, като се взимат следните счетоводни операции:

4.7.1. За начисляване на възстановения разход

Дебит сметка 4897 Задължения към други кредитори – местни лица Партида GSM над лимит

Кредит сметка 6023 Разходи за пощенски и телекомуникационни услуги

4.7.2. За начисляване на удръжките на персонала по ведомост

Дебит сметка 4211 Задължения към работници, служители и друг персонал - местни лица

Кредит сметка 4897 Задължения към други кредитори – местни лица Партида GSM над лимит

4.8. За отчитане на разходите за провизии на персонала:

4.8.1. При начисляване

Дебит сметка 6047 Разходи за провизии за персонал

Кредит сметка 4230 Провизии за бъдещи плащания към персонала

Съгласно т.19.7 от ДДС № 20/2004 г. в края на отчетния период, следва да бъдат начислени разходите за провизии за персонала и припадащите се осигурителни вноски от работодателя. Начислената сума следва да включва два компонента: очаквани разходи за отпуските и припадащите се върху тях вноски за ДОО, допълнително задължително осигуряване и здравно осигуряване за сметка на работодателя.

4.8.2. Начислената сума за провизии за персонала се сторнира(черно сторно) в началото на следващия отчетен период изцяло и наведнъж.

Дебит сметка 4230 Провизии за бъдещи плащания към персонала

Кредит сметка 6048 Сторнирани разходи за провизии за персонал

4.9. За отчитане на вътрешните взаимоотношения в рамките на университета се използват две счетоводни сметки: Сметка 7600 „Прехвърлени активи и пасиви в отчетна група“ за доставки и прехвърляне на активи, а за прехвърляне на приходи, разходи и трансфери се използва сметка 4500 „Вътрешни разчети за доставки и прехвърляне на активи, пасиви, приходи и разходи“.

4.10. При начисляване на регулярни приходи и разходи, за които плащането се извършва в рамките на текущия месец, може да се осчетоводяват без да се ползват съответните разчетни сметки.

5. Отчитане на финансовите активи

5.1. Отчитането на касовите потоци и наличности в университета се извършва чрез прилагането на Единната бюджетна класификация (ЕБК), утвърждавана от министъра на финансите съгласно чл. 14, ал. 2 от Закона за публичните финанси.

5.2. Формата и съдържанието на месечните, тримесечните и годишните отчети за касовото изпълнение на бюджета и извънбюджетните сметки и фондове (касовите отчети) се определят от Министерството на финансите (МФ).

5.3. За целите на касовото изпълнение на бюджета и извънбюджетните сметки и фондове, като паричен поток и парична наличност се дефинират само паричните средства в брой и по текущи и депозитни сметки на университета. Движението на наличните паричните средства в касата се документира с приходни и разходни касови ордери, които се описват в хронологичен ред в касова книга.

5.4. Когато са постъпили чужди средства (гаранции и др. подобни), които в следствие съгласно тръжните или договорните условия не се възстановяват, а се трансформират като приход, в отчетността на начислена основа тази операция подлежи на отразяване (включително и когато трансформацията се извършва в следваща отчетна година) независимо, че няма ефективен касов поток. Отписването на такова задължение не представлява операция по касовото изпълнение. Взима се следната счетоводна операция:

Дебит сметка 4831 от група “Други сметки и дейности”

Кредит сметка от раздел 7 в обхвата на отчетна група „Други сметки и дейности” Трансформирането на чужди средства в приход, когато тези суми са постъпили и се съхраняват по набирателна сметка на бюджетното предприятие, се отразява в касовите отчети, само когато съответната сума е преведена от набирателната сметка по съответната текуща бюджетна сметка.

5.5. Не се отчита като паричен поток преоценката на вземанията и задълженията във валута, както и обезценката/преоценката на финансови и нефинансови активи и пасиви, с изключение на преоценките на наличности на парични средства в чуждестранна валута.

5.6. Преоценките на наличности на парични средства в чуждестранна валута(нереализираните печалби и загуби от преценка на валутата) се отразяват в отчетите за касовото изпълнение на бюджета и извънбюджетните сметки и фондове в частта на изменението на паричната наличност. Положителната преценка се отразява в увеличение на § 95-14 и със знак “минус” по съответните подпараграфи за наличността в чуждестранна валута в края на периода (§§ 95-08, 95-10, 95-12, 95-28 и 95-29). Отрицателната преценка се отразява в намаление на § 95-14 и със знак “плюс” по съответните подпараграфи за наличността в чуждестранна валута в края на периода (§§ 95-08, 95-10, 95-12, 95-28 и 95-29). Отчитането на преоценката на вземания и задължения, деноминирани в чуждестранна валута се извършва по следния механизъм:

Преценка на активи и пасиви, деноминирани в чуждестранна валута / парични средства, вземания и задължения / се извършва ежемесечно по централния курс на БНБ за последното число на месеца. Вземанията и задълженията в чуждестранна валута се преоценяват най-малко веднъж месечно – към края на всеки месец /т.21.4. на ДДС 20/2004 г./. Отчитат се в §§ 95-14 ”Преценка на валутни наличности +/-”.

5.7. Преоценката на парични средства в чуждестранна валута се извършва задължително към края на всеки месец. Препоръчва се такава преценка да се прави и към датите, когато има извършени операции по валутните сметки и касови наличности/т.21.3. на ДДС 20/2004 г./. Отчитат се в §§ 36-01 ”Реализирани курсови разлики от валутни операции / нето / +/-”.

5.8. На начислена основа реализираните курсови разлики от продажба на валута се отчитат текущо по сметките от подгрупа 739, а преоценките (нереализираните курсови разлики) – по група 78.

5.9. В случаите на възстановяване/връщане на надвнесени касови приходи(включително и от минали години), сумите се отразяват в намаление на съответния приходен подпараграф от ЕБК(посочва се със знак “минус”), по който първоначално са били отчетени постъпилите суми. В случай, че не може еднозначно да се определи подпараграфа, по който първоначално са били отчетени постъпилите средства, възстановените суми се отнасят по този параграф от действащата ЕБК, по който е следвало да се отчете постъпването на тези суми.

В случаите на възстановени касови разходи (включително и от минали години), сумите се отразяват в намаление на съответния разходен подпараграф от ЕБК (посочва се със знак “минус”) и съответния код на дейност, по който първоначално са били отчетени изплатените суми. В случай, че не може еднозначно да се определи подпараграфа или кода на дейността, по който първоначално са били отчетени изплатените средства, получените суми се отнасят по подпараграфа и дейността от действащата ЕБК, по който е следвало да се отчете извършването на разхода. Възстановените приходи и разходи на начислена основа(включително и за отчетени приходи и разходи от минали години) се отчитат аналогично на възстановените касови приходи и разходи. Намалението на прихода се отразява като се дебитираща съответната приходна

счетоводна сметка, по която първоначално е бил отчетен прихода, срещу кредитиране на банкова, разчетна или друга сметка. Възстановяването на разхода се отчита, като се кредитира съответната разходна счетоводна сметка, по която първоначално е бил отчетен разхода срещу дебитиране на банкова, разчетна или друга сметка.

5.10. Липси и кражби на касови наличности, включително и по вина на материално-отговорни лица, се отчитат като други разходи, а евентуалното последващо възстановяване на сумите – в намаление на други разходи (сумите над размера на липсата се отразяват като приходи от глоби, санкции и начети). Установените при инвентаризация касови излишъци се отчитат като други приходи.

5.11. С въвеждането на новия Сметкоплан на бюджетните организации (СБО), за финансовите активи и пасиви се въвежда и допълнителен класификационен разрез от гледна точка на ефекта върху бюджетното салдо (дефицит/излишък), произтичащ от генерираните от финансовия актив/пасив входящи и изходящи касови потоци при възникване и/или реализиране/уреждане на актива/пасива. В този аспект всеки финансов актив или пасив се класифицира еднозначно чрез съответните счетоводни сметки от СБО в една от следните две категории:

- приходно-разходни позиции – когато генерираните от финансовия актив/пасив касови потоци влияят на бюджетното салдо (т.е. отчитат се като приходи и разходи съгласно ЕБК и попадат в обхвата на съответните дефиниции за касови приходи и разходи съгласно т.29 и 31 от § 1 от ЗПФ) или

- финансиращи позиции – когато генерираните от финансовия актив/пасив касови потоци не влияят на бюджетното салдо (т.е. отчитат се като елемент на финансирането съгласно ЕБК и попадат в обхвата на дефиницията за финансиране съгласно т. 40 от § 1 от ЗПФ). За университета това са извършените от банката операции за отнасяне по нейни разчетни сметки на постъпилите по банковите сметки на бюджетните предприятия суми на 30.12.....г. и последващото им възстановяване се отчитат от бюджетните предприятия чрез използването на сметка 4885 от СБО и § 93-38 от ЕБК като се има предвид следното:

В края на годината се отчита, чрез дебитиране на сметка 4885, срещу кредитиране на сметка 5013 от СБО, като в отчетите за касовото изпълнение сумата се отнася по § 93-38 от ЕБК със знак “минус”.

В началото на следващата година се отчита, чрез дебитиране на сметка 5013, срещу кредитиране на сметка 4885 от СБО, като в отчетите за касовото изпълнение сумата се отнася по § 93-38 от ЕБК със знак “плюс”.

Сметките за финансови активи и пасиви, които се класифицират като приходно-разходни и финансиращи позиции, както и кореспондиращите за тях сметки от раздели 6 и 7 при отчитане на преоценки, прехвърляне на активи/пасиви между бюджетни предприятия, при отписване и при други събития са представени в схема към т. 48 от ДДС № 14/2013г.

III. Приходи и разходи

1. Разходи

1.1. Разход е намаляването на икономическата изгода през отчетния период под формата на извеждане извън предприятието или намаляване на активите, или увеличаване на пасивите, което води до намаляване на собствения капитал, и преоценката, отразена в собствения капитал.

1.2. Разходите се класифицират по икономически елементи, по сметки от раздел 6 на СБО. Същите се начисляват за периода през който са възникнали, независимо дали е извършено плащането им.

1.2.1. В случаи на договори с физически лица за извършване на дейности и услуги, когато практически е трудно да се прецени, как да се класифицира разхода - като възнаграждения по извънтрудови правоотношения (граждански договори) или външна услуга, имайки предвид прилагането на схемата за централизирано разплащане на осигурителните вноски, разхода се класифицира като разход за персонал и се отчита по сметка

6044, когато университетът се явява осигурител и е длъжен да подаде в Националния осигурителен институт (НОИ) декларация за осигурителния доход и други осигурителни данни на лицето. В случаите, когато университетът няма задължение да подава декларация в НОИ за осигурителните данни на лицето (например контрагентът е едноличен търговец или самоосигуряващ се), разходът се класифицира като външна услуга.

1.2.2. При начисляването на обезщетенията по Кодекса на труда и други закони и нормативни актове, следва да се прави разграничение, кога тези обезщетения са с характер на разходи за персонал и кога следва да се разглеждат като санкция за работодателя – бюджетното предприятие. В тази връзка, всички обезщетения, които са свързани с *положен труд*, включително и обезщетенията при освобождаване и пенсиониране, се отчитат като разходи за персонал по съответните сметки от група 604. Дължимите от бюджетното предприятие обезщетения на персонала поради неправомерни действия и за причинени щети по вина на предприятието, се начисляват и отчитат като разход по сметка 6095.

1.2.3. Сметка 6049 се използва за отчитане на разходите за възнаграждения в натура на персонала, например:

- в случаите, когато със средства на СБКО се закупуват стоки и услуги, които се потребяват директно от персонала – например ваучери за храна;
- плащанията за транспорт на персонала от местоживееене до местоработата и обратно, независимо дали разходите са персонализирани или не.

Разходите изплащани на персонала за транспорт от местоживееене до местоработата, в горния случай се отчитат като възнаграждение на персонала в натура по сметка 6049 и параграф 10-20.

1.2.4. Планираните ежегодно в бюджета средства за представителни цели, при разходването им, за отчетни цели, се отчитат в зависимост от икономическия им характер по съответния параграф от § 10-00 „Издръжка“ от ЕБК. Когато характерът на конкретния разход за представителни цели не може да се определи, целият размер на разходваните средства се отчита като други разходи по §§ 10-98 „Други разходи“, некласифицирани в другите параграфи и подпараграфи“.

1.2.5. Когато в резултат на съдебно решение в полза на университета е присъдено възстановяване от насрещната страна по делото на съдебни разноски в частта на изплатеното юрисконсултско възнаграждение, за което университетът е ползувал свой персонал (свои служители- юристи), присъдените или постъпили суми се осчетоводяват като приход, на касова основа по § 36-19“Други неданъчни приходи“, а на начислена основа по с-ка 7199 „други приходи“.

1.3. При отчитането на възстановен разход, същият се осчетоводява по кредита на съответната разходна сметка, по която първоначално е бил отчетен разходът, срещу дебитиране на банкова, разчетна, касова или друга сметка.

1.4. При предоставяне на активи с безвъзмездно право на ползване се прилагат разпоредбите на т.17.15 от ДДС № 20/2004 г.

2. Приходи

2.1. Приход е brutният поток от икономически изгоди, създаден в хода на обичайната дейност на университета през даден период, когато този поток води до увеличение на собствения капитал.

2.2. Приходите се отчитат съгласно т.18 от ДДС № 20/2004, на начислена основа по сметките от раздел 7 на Сметкоплана на бюджетните организации и на касова основа в съответствие с ЕБК за съответната година. Аналитичното отчитане на бюджетните приходи се осъществява при стриктно спазване на Единната бюджетна класификация по приходни параграфи и подпараграфи, с оглед осигуряване на пълна информация за изготвяне на отчетите за касово изпълнение на бюджета. Университетът реализира приходи от такси за обучение на основание чл.6 от Закона за висше образование, както и други приходи, облагаеми по реда на ЗКПО, както следва:

- ❖ С 3% данък върху приходите от стопанска дейност:

1. Приходи от наеми на обекти, собственост на университета.
2. Възстановени консумативи без измервателни уреди.
3. Нощувки в студентски общежития
4. Лихви за просрочени плащания от такси за обучение от студенти
5. Тръжни документи
6. Глоби на студенти за нанесени щети
7. Продажба на вторични суровини и отпадъци
8. Приходи от реклама
9. Договори за сътрудничество
10. Договори за консултантски услуги
11. Начислени вземания по съдебни дела
12. Приходи от продажба на МПС
13. Приходи от възстановени студентски стипендии от минали години
14. Приходи от почивно дело
15. Приходи от продажби в кафенета, стопанисвани от университета.
16. Приходи от нощувки в хотел ПАРК

❖ *С 1,5% данък върху приходите от стопанска дейност:*

1. Приходи от студентски наеми
2. Приходи от студентско столово хранене
3. Приходи от усвоен студентски депозит
4. Административни услуги

2.3. Приходите се признават по справедливата стойност на полученото или подлежащо на получаване възнаграждение под формата на парични средства или парични еквиваленти. Приходите за всяка сделка се признават:

- едновременно с извършените за нея разходи;
- когато има икономическа изгода свързана със сделката;
- сумата на прихода е надеждно изчислена;
- направените разходи могат да бъдат надеждно измерени.

За отчитането на приходите от неустойки, начети, глоби, обезщетения и други подобни санкции, произтичащи от договорни и други взаимоотношения (търговски, трудови, облигационни и др.) се използва сметка 7198 “Приходи от неустойки, начети, обезщетения”.

2.4. Операциите по начисляването и разчитането на данъка върху приходите от стопанската дейност по смисъла на ЗКПО, се извършва съгласно т. 12.2.10 от ДДС № 20/2004. На касова и начислена основа отчитането на данъка върху приходите от стопанска дейност се третира като намаление на приход, а не като разход, като за тази цел се използва сметка 7190 от СБП и приходен § 37-02 от ЕБК.

2.5. Съгласно т.108 от ДДС № 14/2013г., отпада изискването за задбалансова отчетност на приходите и разходите от стопанска дейност, както и на статистиката за внос и износ, поради което сметки от подгрупи 993, 995 и 996 от досегашния СБП не са включени в СБО.

IV. Трансфери

1. Сметките от група 75 са аналог на параграфите за трансфери между ЦБ, бюджетни и извънбюджетни сметки §§ 32-30, 61-00, 62-00, 63-00 и 69-00 от ЕБК и се ползват по аналогичен начин – сметките се дебитират, когато се предоставят трансфери, и кредитират – когато се получават трансфери.

2. Сметка 7501 “Вътрешни касови трансфери в лева” се отчита централизирането на паричните средства от транзитната сметка на Научноизследователския институт /НИИ/ по сметката на университета.

Дебит сметка 7501 Вътрешни касови трансфери в лева §§ 61-09

Кредит сметка от раздел 50.

3. Сметка 7500 “Разчети за плащания в СЕБРА” §§ 66-00 се ползва при отчитането на плащанията, инициирани с бюджетно платежно нареждане с десетразряден код от НИИ.

Първостепенния разпоредител отчита по дебита на сметка 7500 всички извършени такива плащания от НИИ. срещу кредитиране на банковата си бюджетна сметка в БНБ (сметка 5001 от СБО). От своя страна, НИИ. отчита по кредита на сметка 7500 всички извършени от него плащания чрез сметката на първостепенния разпоредител срещу дебитиране на съответните сметки за разчети с доставчици, разходи, банковата си бюджетна сметка и др. При консолидиране на отчетите в системата на първостепенния разпоредител, салдото по тази сметка следва да е нулево – т.е. тази сметка по същество изпълнява същата функция както сметката / параграфа от ЕБК за вътрешните трансфери в системата на първостепенния разпоредител.

ЧАСТ ЧЕТВЪРТА

ЗАДБАЛАНСОВИ АКТИВИ И ПАСИВИ, ПРИХОДИ И РАЗХОДИ

I. Задбалансови активи и пасиви

1. Чужди активи използвани в дейността;
2. Условни вземания и задължения – поети ангажименти по договори, издадени в полза на университета банкови гаранции по сключени договори и последващото им редуциране се отчитат задбалансово като условни вземания.
3. Собствени активи, за които е предвидено изписване като текущ разход и отчитането им като задбалансови активи (активи със стойност под прага на същественост) и собствени пасиви, изключени от стопанския оборот.

Отчитането на задбалансовите активи и пасиви е идентично с отчитането на балансните. Спазват се същите принципи, изисквания и документална обосновааност. Води се синтетична и аналитична счетоводна отчетност. Задбалансовите активи и пасиви се инвентаризират по общия ред и се носи имуществена отговорност при констатиране на липси. Сметките за задбалансови активи се дебитират срещу кредитиране на сметка 9981 „Кореспондираща сметка за задбалансови активи” при тяхното завеждане задбалансово и се кредитират срещу дебитиране на сметка 9981 „Кореспондираща сметка за задбалансови активи” при тяхното отписване. Аналогично при сметките за задбалансови пасиви се използва сметка 9989 „Кореспондираща сметка за задбалансови пасиви”.

II. Задбалансова отчетност за бюджетните показатели „поети ангажименти” и „нови задължения за разходи”

В допълнение към отчитането на наличните поети ангажименти се въвежда и задбалансова отчетност за всички изменения на поетите ангажименти чрез сметките от подгрупа 980 „Поети ангажименти за разходи – потоци”.

Освен отделните сметки за поемането и реализирането на ангажименти (сметки 9800, 9801 и 9803), са предвидени и отделни сметки за останалите изменения на поетите ангажименти, както следва:

а) вътрешни трансфери на поети ангажименти – използва се сметка 9804. Тук се включват за отчитане всички прехвърляния (трансфери) на поети ангажименти в рамките на първостепенния разпоредител – както между отделни единици, така и между отделни отчетни групи (стопански области);

б) изменения в обема/стойността на поетите ангажименти – прилага се сметка 9808. Тук се отчитат всички промени в обема и стойността на наличните ангажименти, произтичащи от промяна на договори, корекции на приблизителни оценки, промяна в стойността/обема на ангажимента в резултат на нормативен акт и всички други подобни промени (без тези, посочени в букви „а”) които не водят до прекратяването на ангажимента;

г) анулиране(канцелиране) на поети ангажименти – прилага се сметка 9809. Тук се отчита отписването на ангажимента, произтичащо от прекратяване на съответните договори по

силата на клаузи на договорите, обявяване на договорите за недействителни или нищожни, изискване на нормативен акт и други подобни причини.

Текущо през годината записванията по всички сметки от подгрупа 980(с изключение на сметка 9801) се взимат в кореспонденция със сметка 9200 – при увеличение на поетите ангажименти съответната сметка от подгрупа 980 се дебитира срещу кредитиране на сметка 9200, а при намаление и анулиране (канцелиране) се съставя обратно записване – сметка 9200 се дебитира срещу кредитиране на сметка от подгрупа 980. В края на годината всички сметки от подгрупа 980 (включително и сметка 9801) се приключват със сметка 9989.

Тъй като при ангажиментите с незабавна реализация и приравнените на тях(по смисъла на т. 14 от указание на МФ ДДС № 04/2010 г.) моментът на възникването съвпада с момента на реализацията (чрез плащане или начисление на задължение), за тях не може да се отчита наличност (остатък за изпълнение/реализация). В тази връзка, като изключение от общия ред, сметка 9801 „Възникнали ангажименти за разходи с незабавна реализация” следва да се дебитира срещу кредитиране на сметка 9803 „Реализирани ангажименти за разходи чрез плащане/възникване на задължение” (а не в кореспонденция със сметка 9200). В обхвата на тези ангажименти попадат поетите и реализирани ангажименти за разходи за командировки.

Във връзка с легалните дефиниции на показателите „налични към края на годината поети ангажименти за разходи“ и „поети ангажименти за разходи” (т. 21 и 27 от § 1 от ЗПФ) е променено наименованието на сметка 9200. По тази сметка продължават да се отчитат наличностите на поетите ангажименти, които са останали нереализирани към края на отчетния период.

Следва да се има предвид, че обхватът на поетите ангажименти съгласно горепосочените легални дефиниции е по-широк от този, регламентиран в ДДС № 04/2010 г. - те включват и поетите ангажименти за разходите за командировки, таксите-ангажимент за банкови заеми, както и за разходите за наказателни лихви (без лихвите по дълга) и санкции, които не са публични вземания – позиции, които досега бяха изключени от обхвата на поетите ангажименти съгласно т. 4 на ДДС № 04/2010 г.

Във връзка с въвеждането на показателя „нови задължения за разходи” съгласно чл.86, ал.2, т.6 от ЗПФ (дефиницията за него е посочена в § 1, т.22 от ЗПФ) е предвидена сметка 9860 „Възникнали нови задължения за разходи”, която ще се използва за отчитане на неговото изпълнение. Обхватът на разходите, попадащи в този показател, е идентичен с този на показателите за поети ангажименти. Сумата на възникналите нови задължения ще се отразява по кредита на сметка 9860 срещу дебитирание на сметка 9989. Сметката може да се дебитира, когато се налага да се коригира този показател в посока на намаление (например при корекция на окончателно задължение към доставчик чрез издадено от него кредитно известие) срещу кредитиране на сметка 9989. Сметка 9860 се приключва в края на годината със сметка 9989.

III. Задбалансова отчетност за отразяване на националното и друго съфинансиране по международни проекти

1. За отчитане на съответното финансиране/национално, от ЕС или други донори/ на извършени разходи по програми на ЕС и по други международни програми и проекти се откриват сметки от подгр.994. Сметките се кредитират срещу дебитирание на сметка 9989 с принадлежащата се сума на съответното финансиране в общия размер на разходите/ включително придобиване на активи/. Възможно е да се дебитират в случай на корекции, ревизиране на приблизителни оценки и други. В края на годината сметките от подгр.994 се приключват със сметка 9989.

2. Записвания по сметки от подгр.994 се взимат в края на тримесечие, респ.на годината. Записванията се правят в периода на извършване на разходите, независимо дали има получено финансиране. Когато проектът подлежи на отчетност по „СЕС“, отчетността по сметки от подгр.994 се води само в „СЕС“.

3. Отчетността обхваща всички разходи и придобиване на активи, включително и когато се получават под формата на трансфери от други бюджетни организации. Не се прилага за предоставените под формата на трансфери и преведени към други бюджетни организации

средства по програмата. Не се прилага и когато се получава финансиране под формата на заем. Прилага се само за разходи по финансиране, което е безвъзмездно.

ЧАСТ ПЕТА ИНВЕНТАРИЗАЦИЯ

1. Инвентаризацията на активите и пасивите на университета се извършва по реда и изискванията, съдържащи се в глава четвърта от Закона за счетоводството и въз основа на Вътрешните правила за инвентаризация и бракуване.

2. Компенсирание на липси и излишъци се извършва по предложение на инвентаризационните комисии по натурални и стойностни показатели. Когато стойността на липсата /излишъка/ е по висока, разликата се осчетоводява по общите правила за осчетоводяване на констатирани липси или излишъци на материални активи.

3. При инвентаризиране на вземанията от други дебитори по издаден изпълнителен лист /сметка 4887/, се изискват становища от юристите относно събираемостта на вземанията и класифицирането им като събираеми, трудносъбираеми или несъбираеми, както и сведения от последна инстанция за състоянието на правния статут на длъжника и в случай, че същия е заличен/ не пререгистриран в Търговския регистър се взема счетоводна операция по отписване на съответното вземане.

ЧАСТ ШЕСТА ГОДИШНО ПРИКЛЮЧВАНЕ НА СЧЕТОВОДНИТЕ СМЕТКИ

I. Изготвяне на оборотни ведомости

1. За целите на консолидиране на счетоводната информация за активите, пасивите, приходите и разходите на бюджетните предприятия съгласно чл.33, ал.6 от Закона за счетоводството се изготвят сборни оборотни ведомости по отчетни групи(стопански области) на ниво синтетични сметки.

2. Изготвят се: сборна оборотна ведомост преди операциите по годишното приключване на счетоводните сметки и сборна оборотна ведомост след операциите по годишното приключване на счетоводните сметки. Текущо през годината не се приключват приходни и разходни счетоводни сметки от раздел 6 и 7 със сметки от групи 11 и 12. В СБО е заложена по-опростена структура от сметки за капитала и изменението на нетните активи на бюджетните организации, което води и до по-опростена схема на годишното приключване на сметките от раздели 6 и 7 – те ще се приключват в съответната отчетна група (стопанска област) само чрез една сметка (сметка 1201) вместо чрез досегашните сметки от групи 12 и 13 от СБП.

3. В Министерство на образованието и науката се представя сборната оборотна ведомост на звената „учебна дейност“ и „научно-изследователска дейност“ преди операциите по годишно приключване на сметките от раздел 6,7, и сметка 4500 от СБО. При изготвянето й следва:

3.1. Да се начислят разходите за провизии за персонала и припадащите се осигурителни вноски от работодателят.

3.2. Да се осчетоводят всички разходи и приходи, отнасящи се за отчетния период и платими през следващия, съгласно т.49.1 от ДДС № 20/2004 г. При осчетоводните операции за следващата отчетна година се прилага т.49.2.5 от ДДС № 20/2004. Като разходи трябва да се начислят тези за граждански договори, отопление, ел.енергия, вода, телефон и др., независимо, че фактурите са издадени с дата от следващата година. В случай, че такива фактури съдържат данни, покриващи два отчетни периода се прави оценка и разпределение на разхода между тях. Аналогично следва да се отнесат като приходи сумите, отнасящи се за текущата година – приходи от наеми за м.декември, платими през м. януари;

3.2.1. Вместо сметка 4967 Коректив по задължения към местни лица от СБП, в новия СБО е заложена разширена структура на сметки от подгрупа 497, съответно в Индивидуалния сметкоплан на университета са създадени следните нови сметки: 4970

Коректив за задължения към бюджетни организации, 4971 Коректив за задължения към доставчици.

4. Приключването на счетоводните сметки в края на годината се извършва съгласно указанията за годишно счетоводно приключване на Министерство на финансите, като се приключва и салдото по сметка 4500 Вътрешни разчети за доставки и прехвърлени активи, пасиви, приходи и разходи със сметка 1001 Разполагам капитал по бюджети и бюджетни сметки.

II. Представяне на финансовите отчети

1. Формата, структурата и съдържанието на годишните и междинните финансови отчети на бюджетните организации се определят от министъра на финансите, съгласно чл.166, ал.2 от ЗПФ.

1.1. Процесът на представяне за сводиране на отчетите за касовото изпълнение на бюджета на университета и на оборотните ведомости се осъществява, чрез обобщаване на данните от двете обособени счетоводни единици-звената „учебна дейност“ и „научноизследователска дейност“.

2. Сборният годишен финансов отчет на университета се изготвя от главния счетоводител и се представя в Министерство на образованието и науката в срок, определен от него.

III. Събития, настъпили след датата на годишните финансови отчети

1. Установяването на коригиращи и не коригиращи събития се извършва в рамките на съответните срокове за изготвяне и представяне на оборотните ведомости и ГФО, определени в указанията за годишно счетоводно приключване. На тази база се определят и сроковете за годишно счетоводно приключване на отделните счетоводни единици. Коригиращите събития се оповестяват в приложението към ГФО. От съществено значение за тяхното определяне са: датата, към която е съставен този отчет, датата на която е съставен и датата, на която този отчет е представен в Министерството на образованието и науката, съответно проверка и заверка от органите на Сметна палата.

2. За всеки период се прилага една и съща счетоводна политика, за да се осигури възможност на потребителите на информация да сравняват финансовите отчети за по-дълъг период от време. Промяната се извършва само когато се изисква по закон, от промяна на счетоводни стандарти, или ако промяната ще доведе до по-подходящо представяне във финансовите отчети. Доколкото не е определено друго от МФ - дирекция "Държавно съкровище", промяната в счетоводната политика не се прилага с обратна сила за минали години, не се преизчислява сравнителната информация за предходни периоди и не се изготвят проформа-отчети (т.8.8 от ДДС № 20/2004 г.).

3. Грешки, произтичащи от неотчетени активи и пасиви или от отчетени несъществуващи активи и пасиви, се отразяват чрез съответните сметки от групи 69 и 79 на СБП (т.8.9 от ДДС № 20/2004 г.).

4. Корекции в годишните финансови отчети след заверката от Сметната палата и изготвянето от МФ на консолидираните данни на начислена основа за публичния сектор не се извършват.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНА ЧАСТ

Чрез този модел за организация и логическа последователност на текущо отчитане на стопанските операции и операциите по годишното счетоводно приключване и изготвянето на Годишния финансов отчет на Бургаски държавен университет „Проф. д-р Асен Златаров“ се постига цялостно обхващане на стойностните изменения в активите, пасивите, финансовите потоци, приходите и разходите и отразяването им в съответните елементи на Годишния финансов отчет, в съответствие с правилата в счетоводните стандарти за бюджетните

предприятията и счетоводната политика на университета.

Настоящата счетоводна политика влиза в сила от датата на приемането ѝ от Академичния съвет на университета като се прилага за финансовата 2015 г. при годишното счетоводно приключване и изготвянето на Годишния финансов отчет за 2015г.

Към Счетоводната политика неразделна част са :

Приложение № 1:

Индивидуален сметкоплан на Бургаски държавен университет „Проф. д-р Асен Златаров“;

Приложение № 2:

Касово отчитане на приходите и разходите по икономически тип в Бургаски държавен университет „Проф. д-р Асен Златаров“;

Приложение № 3:

Вътрешни правила за инвентаризация и бракуване в Бургаски държавен университет „Проф. д-р Асен Златаров“;

Приложение № 4:

Начисляване на амортизации на нефинансови дълготрайни активи в отчетността на Бургаски държавен университет „Проф. д-р Асен Златаров“.

Счетоводната политика на Бургаски държавен университет „Проф. д-р Асен Златаров“ е приета от Академичния съвет на 23.10.2008г. (протокол №16), променяна на 25.06.2009г. (протокол № 25), на 19.11.2009г.(протокол № 30), на 23.06.2011г.(протокол № 48), на 25.10.2012г.(протокол 15), на 29.10.2015г. (протокол 5), на 24.03.2016г. (протокол 12), на 20.09.2016г. (протокол 20), на 10.08.2017г. (протокол 36), на 14.12.2017г. (протокол 40), на 19.07.2018г.(протокол 47),на 25.10.2018г.(протокол 49), на 27.02.2020г.(протокол 8), на 25.11.2021г.(протокол 33), на 24.11.2022г.(протокол 50), на 26.10.2023г. (протокол 3), на 26.11.2024г. (протокол 26), на 20.11.2025г.(протокол 50) и на 18.06.2026г.(протокол 62).

Технически секретар:.....

/Доц. д-р Петя Стефанова/

Секретар:.....

/Доц. д-р Полина Милушева/